

ABONAMENTUL

De un an . . . . . 24 Cor.
Pe jumătate an . . . . . 12 .
Pe 1 lună . . . . . 2 .
Nral de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.
—
Pentru România și străinătate nr.ii de
zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

—
INSERTIUNILE se primesc la admi-
nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

—
Telefon pentru oraș și comitat 502

Mișcarea revoluționară a țăranilor din România.

De Eugen Brote.

Nu acum pentru întâia dată țăranimea se ridică cu ciomagul în fața asupritorilor ei. În secolul trecut putem înregistra mai multe asemenea mișcări. Temeiul lor a fost totdeauna *agrar* și atunci când ele aveau un ascuțit politic.

Izbucnirile aceste periodice sunt o dovadă neîndoioasă, că organizațiunea socială a statului român suferă de o boală foarte grea, care, dacă nu va fi temeinic vindecată, amenință chiar existența sa.

Pentru a înțelege din o singură ochire gravitatea situațiunii, n'avem decât să constatăm că regatul României vinde pe an în străinătate produse a le pământului în valoare de 300 milioane lei, și în același timp țăranul român, care în realitate produce prin munca brațelor sale acest *prisos* al țării, se luptă cu cea mai mare mizerie, uneori cu *foametea* chiar. Ce se petrece în această țară, cum este organizată munca națională, că din aurul ce vine de peste hotare pentru prisosul produselor agricole nu se scurge aproape nimic în pungile acelora, cari muncesc *singuri* și din greu la crearea lui?

Ne-ar duce prea departe, dacă ne-am propune să lămurim în cadrele unui articol de ziar întreaga cestiune agrară a României; dacă am voi se arătam cum țăranul român, care și-a păstrat până astăzi numirea de »român« cu înțelesul de bărbat muncitor, au devenit încetul cu încetul în decursul veacurilor din moșnean »clăcaș«; cum »ju-

deții« țăărănești și români s'au prefăcut în »stăpâni«, apoi în »boeri« străini și în urmă în proprietari nemiloși și internaționali ai pământurilor moșnenilor români; cum s'au găsit în timpurile actuale, exploatatori de profesiune, cari ca arendași și ca proprietari de moșii, au strâns șuruburile tot mai tare și au aplicat și mijlocul american modern al »trusturilor« pentru a stoarce pe bietul țăran român muncitor astfel, încât lui îi rămâne numai sufletul în trupul său chinuit. Ne-ar duce prea departe, când ne-am încercă să arătam aici cum statul român, pe atunci despăcat în două principate, a căutat dela »Regulamentul organic« — ticluit de boieri cu ajutorul baionetelor rusești — încoaci să întimpe primejdia acestei organizațiuni bizantine, fără însă a *jigni interesele clasei dominante*; cum la 1864 acest stat român, acum unit, s'a avântat până la o desființare imperfectă a clăcii, făcând pe țăranul român iarăși »moșnean« — cu oare-care restrângeri în dreptul de proprietate — fără însă a-i creă și asigura și puțința de a-și întocmi și menține noua sa gospodărie; cum la 1866 statul român, așezat acum pe temelii nouă, prin constituțiunea sa liberală și modernă a făcut loc în Corpurile legiuitoare și țăranimei, prin crearea colegiului electoral al treilea, fără însă a da totodată și garanțiile necesare pentruca țăranul să poată uză de acest drept constituțional; cum tot în același an memorabil statul s'a ocupat de raporturile agricole și s'a străduit să le reguleze prin legea așa numitelor »tocmeli agricole«, modificată la 1872, la 1882 și la 1893, fără ca însă Corpurile legiuitoare, conduse de interesele agrare ale proprietății mari, și admi-

nistrațiunea statului, condusă de interese de partid, să fi fost în stare a da acestei cestiuni prea importante o soluțiune multumitoare; cum guvernele române, împinse uneori de mișcările țăărănești, au căutat la 1881 să faciliteze creditul mobilă, la 1889 să satisfacă cererile de pământ ale țăranilor, și cum de atunci încoace neîntrerupt Corpurile legiuitoare, guverne și societate s'au ocupat de soarta țăranului fie prin legi nouă sau revizuite, fie prin dispozițiuni administrative, fie prin discursuri și publicațiuni, fără însă ca să fi putut dobândi până acum rezultate reale.

Nu ne ocupăm de toate aceste, fiindcă pentru judecata situațiunii actuale, ele n'au decât o însemnătate istorică. Cestiunea agrară a rămas în fond nedeslegată și ea continuă a sguđu la temeliiile statului român. Asupra țăranimei apasă și astăzi întreaga povară a unui sistem de exploatare bizantin, lacom și nemilos. Țăranul român este înclăștat de sărăcia goală și de toate mizeriile trupești și sufletești, cari o însoțesc.

Și actuala mișcare, ca și cele premergătoare, nu este decât manifestațiunea sgomotoasă a *nemulțumirii desperate* din partea țăranimei neajutorate, care nici ea nu știe în ce mod poate să-și lecuiască ranele mortale. Ori ce om nepreocupat trebuie să recunoască îndreptățirea acestei nemulțumiri și înțelege și simțământul de desperațiune de care este cuprins țăranul strivit din toate părțile.

Pământul României este roditor și țăranul muncitor. Dovadă sunt cele 6 milioane hectare, pe care brațele vâjnoase ale țăranului le ară, le samână, le cultivă și strânge recolta lor

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Din Roma.

Moise de Michelangelo. — Venus de Praxitele.

Note de P. Robescu.

— Scusi, signore, come se chiama questa chiesa?

— Questa chiesa? Ma, San Pietro in Vincoli.

— Grazie.

Din »via Cavour«, o scară cu trepte largi, răzătoare în lumina orbitoare a soarelui, se urcă în sus, trece printr'un gang pe sub o clădire vastă, cu zidurile înegrite de vremuri, care altădată era ocupată de niște călugări, iar acum de școala de inginerie, și ajunge sus în piața din fața bisericii San-Pietro în Vincoli.

Bolta gangului e joasă și neregulată așa că de jos și se pare că nu vei putea trece pe sub ea fără să te apleci, zidurile cari o formează sunt mohorite, iar de cealaltă parte a gangului se vede o bucată de cer senin, de un albastru tandru, de o curățenie transparentă, mărită și mai mult prin efectul întunecos ce i-l dă cadrul negru al zidurilor; iar când ai ajuns sus, cu inima palpitând de lungimea scării, piața îți apare largă, curată, scăldată în lumina orbitoare a soarelui și imediat și se pare că te afli în alt oraș, departe de furnicarul populatei strade Cavour, al cărui sgomot de tramway și de căruțe de abea îl auzi ca un murmur depărtat.

E pace și soare în piața aceasta strânsă între pereții înalți ai școalei de inginerie de o parte, de

clădirea nouă și curată a unei mănăstiri de călugărițe de alta, și simt o deosebită plăcere să mă aflu sub ploaia razelor calde de primăvară, așa că pașii mi-i îndrept încet spre stânga, unde vasta fațadă a bisericii își deschide grila dintre coloane ca să lase intrare liberă în lăcaș.

Un schilod îmi deschide larg ușa murmurând cuvinte de cerșitorie, din cari nu deosebesc de cât vorba »povero« zisă cu un accent foarte frumos, cam cântat puțin și imediat, aierul înghețat al bisericii îmi dă un fior.

Largă, rece, cu o podeală de cărămizi roșii și marmură albă, biserica are un număr de douăzeci de coloane mari de marmură cenușie, așezate într-o parte și într'alta a aleiei din mijloc, coloane ce sunt foarte frumoase lucrate în stil ionic și cari în vremuri au fost într'un templu păgân. Care? Nu se mai poate ști; în furia lor religioasă, primii creștini au stricat tot ce era păgân și au construit case pentru Dumnezeu cel nou.

În fund este Altarul papal sub care, într'un bogat dulap de sticlă se păstrează lanțurile cu cari sfântul Petru a fost legat. Doi preoți francezi, cari au intrat după mine sunt conduși de sacristanul bisericii; care, după ce a aprins nouă luminări ce se află în sfeșnice înaintea dulapului cu lanțuri, aplecându-și fruntea spre pământ, cu multă evlavie a tras o perdea și pe un fond de mătăasă roz, brodată cu aur, se vede un lanț cam rudimentar, cu niște ochiuri prea mari ca să fie aplicate unui om, prea delicate pentru ca să fie un lanț de rezistență.

Preoții francezi se uită cam ironic, cu buzele strânse, aruncându-și priviri de inteligență, zimbînd; apoi sacristanul îi face să deschidă o scară întu-

necoasă ce coboară mai jos în »subterană, unde este mormântul unui personaj din vechiul testament Macabe.

Nu i-am mai urmat, căci sarcofagul acela nu prezintă un prea mare interes, ci mi-am îndreptat pașii spre partea dreaptă a bisericii, unde se află mormântul Papei Iulius al II-lea, lucrat de Michelangelo.

Sus de tot, culcat pe o coastă, cu capul rezămat în palma dreaptă iar cotul proptit în pământ, papa, îmbrăcat în haine sacerdotale și cu tiara pe cap, stă într'o poză foarte disgrățioasă, ghemuit între două coloane, mic, ridicul. De altminterlea, această statuie nu e de marele artist, ci de Maso del Bosco. În dreapta și în stânga papei un profet și o sibilă, iar jos, statuia lui Moise, figura colosală a legislatorului evreilor, lucrată de Michelangelo.

Imprejurul monumentului o balustradă de lemn și scaune așezate ca la un spectacol, pe cari vin de se postează străinii, se uită cinci minute la Moise și după ce au ocolit biserica cu guidul în mână, pleacă făcând să răsune marmura pavigiului sub tocurile grele americane sau nemțești.

Moise e reprezentat în momentul când vrea să se scoale de pe scaun, piciorul stâng e dat înapoi pentru a se sprijini pe el în mișcarea ridicării corpului, mâna stângă susține mantaua care i-a căzut de pe umeri și e grămădită în poală, mâna dreaptă, cu cotul răzimat pe cele două table, prinde între degete barba lungă, iar fața îi e îndreptată spre stânga, peste umăr.

O, fața aceea, ochii aceia, fruntea aceea, toată expresia figurei sunt așa de plastic redăte, cu atâta măiestrie croite, că privindu-l cunoști că o

care nu numai hrănește întreaga populație a României ci este atât de abundentă, că două și jumătate milioane de tone de materii făinoase pot fi trimise pe fiecare an peste hotare altora. Cu toate acestea în 43 ani, de când țaranul nu mai e clăcaș, de când și-a dobândit »libertatea« și este stăpân pe petecul lui de pământ, n'a putut să-și prefacă bordeiul său umilit acoperit cu paie și neîncăpător într-o locuință omenească, n'a putut să-și clădească în sărăcioasa sa gospodărie nici grajd, nici șură, nici magazie. Munca sa stăruitoare în tot timpul acesta a rămas pentru dânsul steapă și seacă, pe când în același timp renta pământului muncit de dânsul s'a urcat din an în an și este astăzi de trei sau patru ori mai mare ca acum 40 ani. În neajutorarea și în naivitatea sa țaranul cere pământ, crezând că acesta îl va scăpa de nevoile mari ce-l apasă. Dar tocmai pe această cerere a țaranului și-au întemeiat exploataorii de profesiune sistemul lor de îmbogățire și de spoliare. Ei oferă țaranului pământul reclamat, însă numai în condițiunile rentei urcate în mod meșteșugit și cu o dobândă uzurată pe deasupra, așa că munca țaranului tot steapă și seacă rămâne pentru dânsul. Și de-ar fi numai pământul singurul șurub în mâna exploataților! Ei sunt stăpâni însă și pe pășunea vitelor țărănești: ei sunt stăpâni și pe pădure, de unde țaranii sunt siliți să-și iee lemnele de foc și de lucru; ei sunt stăpâni și pe moară, unde țaranul e constrâns să macine mălaiul său amar; ei sunt stăpâni și pe târgul de produse, unde țaranul e nevoit să-și prefacă în bani sudoarea sa; ei sunt stăpâni și pe biata administrație publică, care chinuită de svârcolirile partizanilor, înclină a învârti paragraful legii totdeauna în favorul celor mari și puternici; ei sunt stăpâni și pe capitalul mobil, și »ajută« bucuros pe sârmanul sătean, care, neavând o para frântă în casa sa, a dat în toiul iernii »peste o întâmplare« și își vinde munca sa pe vara viitoare, căci altceva n'are ce vinde, cu prețuri de batjocură.

Când exploatații de profesiune trag dintr'odată de aceste fire ce le țin în mâna lor, când ei se întovărășesc în trusturi pentru ca țaranul să nu poată scăpa din mrejele lor la alte moșii învecinate — mai poate fi cineva surprins, când țaranul pune mâna pe ciomag și-l asvârle asupra asupritorilor săi? Mai trebuie în asemeni împrejurări triste agitatori pentru ca materialul inflamabil îngrămădit să prindă flăcări în toate părțile?

Nu corespunde cu realitatea când se atribuie acestor mișcări un caracter *antisemit*. Țaranul român și mai ales cel moldovean este tolerant în cel mai nobil înțeles al cuvântului. Nu numai că nu privește cu ochi răi pe străinul, ci din contră îl primește în mijlocul său ca pe un frate, îl cintește când e vrednic și îl miluește când e nevoieș. Ovreei cari trăiesc în Moldova o știu aceasta mai bine ca ori și cine. Dacă cu toate acestea ei au fugit acum, când țaranul a pus mâna pe ciomag, și ei au căutat adăpost sub aripile pajurei austriace sau aiurea, nu antisemitismul țaranului moldovean, ci *conștiința lor rea* i-a gonit din cuiburile lor, unde au strâns bogății pe spatele muncitorului. Ovreei fac parte din Liga exploataților de profesiune; ei sunt mai ales aceia, cari au urcat în mod măiestrit renta pământului, și strâng sforile mrejei în care au prins pe țaranul român.

Tendențioase și nedrepte sunt știrile, răspândite mai ales de opresorii fugiți, că mișcarea prezentă a țaranilor, se manifestă în mod *neuman, brutal și sălbatic*. În împrejurări, ca cele de față este greu de controlat încât știrile răspândite corespund cu realitatea. Se poate admite în general și posibilitatea unor cazuri izolate de barbarie, mai ales acolo, unde asupritorii sau funcționarii publici au fost provocători direcți. Din relațiunile oficiale nebănuite ca favorabile țărănimii răsculate reiese că până acum nu s'a putut constata nici un omor comis de cetele țărănești (cu toate că țărani au fost împușcați); nu s'a putut constata nici o

tăciunare, nici jaf nu s'a făcut în Moldova. Devastarea localurilor și a registrelor, unde exploatații calculau și notau uzura asupra țaranilor, este până acum fapta cea mai gravă cu care poate fi acuzată mișcarea țărănească actuală. Dar exploatații fugiți la Cernăuți se simt ei în drept a se constitui ca judecători asupra umanității, brutalității și sălbătăciei? Ce faptă mai *neumană, mai brutală și mai sălbatică* s'ar putea comite decât aceea, pe care au comis-o ei înșiși față cu populațiunea rurală muncitoare și îndelung răbdătoare a unei țări, din care nici nu fac parte?

Încât pentru viitor putem exprima speranțe întemeiate, că țărănimia va fi tot mai puțin împinsă a manifesta prin răscoale nemulțumirea sa adâncă și desperată. Între măsurile, cari în timpurile mai nouă s'au luat pentru ameliorarea situațiunei țaranului a fost și una, care pare a fi nimerită: *Legea băncilor sătești*. Deabia trei ani au trecut dela aplicarea acestei legi și ar fi pripit a risca o judecată definitivă asupra foloaselor ei. După rezultatele prea îmbucurătoare a acestor trei ani însă suntem deja îndreptățiți a hrăni speranțe atât de mari, încât nici nu cutezăm a le exprima, căci ele se înalță până la o *soluțiune fericită a cestiunii agrare române*. Îndeosebi remarcabil pentru aceasta lege este, că efectele ei au să treacă departe peste intențiunile legiuitorului. Prin votarea ei s'au urmărit mai ales scopuri *materiale*, și pusă acum în aplicare se vedește că scopurile urmărite se ating pe deplin, însă efectele *morale* au să fie neasămănat mai mari, decât cele materiale. Prin băncile sătești se organizează pentru prima dată țărănimia română ca clasă cu interesele ei proprii, și astfel organizată va *ajunge la cuvânt*, nu numai pentruca să-și spuie prin reprezentanții săi autorizați păsurile sale, ci prin greutatea și puterea sa va învăța și va ști să prefacă cuvântul în faptă.

lume de gânduri se sbuciumă sub fruntea în-nourată, și în cutele sprâncenilor îngrămădite; vezi în ochi o privire de năcaz aruncată cu măreție poporului de evrei care adoră vițelul de aur; vezi be buzele gurei largi expresia de nemulțumire și de desgust ce o aruncă lor, cari fac contrariul celor ce voia să facă el din poporul lui Izrael.

În atitudinea lui întregă, în gestul cu care-și prinde barba enormă între degetele mâinei drepte, în uitătura lui, se vede clar gândurile cum îl frământă, năcazul, ezitarea, munca sufletească ce-l chinuște: să plece și să-i lase în voia lor sau să rămâie, să mai cerce; și în privirea lui cetești ca într-o carte deschisă desamăgirea marelui gânditor și reformator, desiluzia omului care și-a sacrificat tot sufletul, tot gândul unei cauze și care este așa de rău răsplătit.

O nu, nu se poate descrie așa cum se vede și cum se simte Moise. Ești atras, ești subjugat; privești și nu te mai saturi, te depărtezi și pașii-ți revin iar, te întorci și ochii ți-se poartă tot spre el, vrei să pleci și din întreaga statuie, din aerul ce este în jurul ei, par'că șoptește o voce: mai stai, mai privește-mă.

Arta, arta genială, capo d'opera! din ce o privești, din ce a-i mai privi-o, din ce o vezi, din ce ți-e mai dragă!

Când am ieșit din biserică, regretului părăsirii lui Moise îi dă o compensație orbitoarele raze ale soarelui, cari încălzesc piața curată și deșartă, și sub cari mă simt așa de bine după frigul din năuntru, și mult timp am păstrat în inimă ca o tremurare ciudată, impresia ce mi-a produs Moise, — și zău, nu e pentru prima dată când îl văd.

Tot pe o scară cu trepte largi și scaldată în razele aceluiaș soare de Italia te urci la Capitol.

Ce eră Capitolul în antichitate! În partea lui de Nord, eră Citadela (*arx*) și templul Junonei lângă care, încă din anul 269 a' Ch. eră atelierul de monede al Romei, azi este ocupată de mănăstirea și biserica Aracoeli; în partea lui de Sud-Vest eră marele și grandiosul templu al lui Jupiter, construit de ultimul rege Tarquinius (510), azi este ocupat de Palazzo Caffarelli.

Evul Mediu, cu întunerecul și ignoranța sa, a pus și peste Capitoliu, cum a pus peste Forum, peste Palatin, peste tot uitarea, și partea ce altădată eră ocupată de splendidul Templu, se botezase cu un nume nou și ridicul, *monte caprino* (muntele caprelor).

Azi, pe Capitol te urci în voie, cu trăsura sau pe scară. În antichitate, Capitolul nu era accesibil decât despre Forum, pe »Clivus Capitolinus«, continuare la »via Sacra«, iar partea ceastalaltă era prăpăstioasă, imposibil aproape de urcat, așa că, împreună cu citadela, forma un loc întărit. Totuși, în anul 390 a ch. când galii cuprinsă și arseră Roma iar romanii se baricadaseră pe Capitol, pe partea aceasta s'au urcat galii și dacă găștele, celebrele găște din Capitol nu dădeau de veste, cine știe cum erau să fie scrise azi, multe pagini din istorie.

În stânga scării sunt două colivii, una cu lupi alta cu vulturi; fi-vor oare o aluzie la Lupa Romana și la Vulturul ce strălucia în aur pe toate însemnele republicii și imperiului?

În mijlocul pieței Capitolului, statuia equestră a împăratului Marcu Aureliu, bronz antic de o curățenie de execuție remarcabilă, și în piața a-

ceasta, mărginită de fațadele mărețe ale celor trei palate, palazzo del Senatore, muzeo Capitolino și palazzo dei Conservatori, pavată curat, așa de modernă, așa de animată, în care trăsurile aduc valuri de străini ce trenurile comode și rapide poartă dela un capăt al lumii la altul, două modeste pietre îți vorbesc în limbajul lor mult de trecutele timpuri îngropate în puberea ruinelor, la dreapta prima piatră miliară a unei căi romane, la stânga a 7-a miliară dela calea Appia, ce a fost făcută cu trei sute și mai bine de ani înaintea lui Hristos și care există și azi.

Palatul Muzeului Capitolului a fost construit după planurile lui Michelangelo, și Doamne, ce e înăuntru! Colecții de fragmente, inscripțiuni, basoreliefuri din vieața romană; statui cari întru-chipează perfecțiunea artei; urne, vase, altare de sacrificii; busturi de împărați și predominând peste toate Venus, Venus Capitolina, frumusețea divinizată, opera lui Praxitele, în toată măreția, idealului de frumusețe și de executare, în toată splendoarea capo d'operi.

O sală separată este destinată ei, în care lumina pătrunde de sus iar pereții sunt văpsiți cărămiziu; și în reflexul acela roșu al camerei Venus își etalează frumusețea ideală a nudului său, într'un complex de atitudini grațioase ale torsului, brațelor și picioarelor, totul așa de bine executat, așa de studiat, așa de ideal conceput că de atâta vreme, cu 360 de ani înaintea lui Hristos când a trăit Praxitele și până azi, Venus își expune ochilor umiliți frumusețea goliciunii sale de care de atâtea mii de ani nu s'au spus decât laude și admirații.

Stare de asediu. În ședința dela 28 Martie a Camerii dl D. Sturdza, prim-ministru, a depus un proiect de lege în virtutea căruia pe tot timpul cât țin revrătirile țărănești, prin decret regal să se poată introduce starea de asediu. Admițându-se urgența, s'a început discuția în secții, iar după aceea în ședință publică. Raportorul dl Take Ionescu propune să se primească proiectul de lege. Fostul prim-ministru G. Cantacuzino spriginește de asemeni proiectul, care se și votează unanim.

Din România.

Dela Cameră. Ședința dela 26 Martie. Ședința se deschide la orele 3, sub prezidenția dlui Cantacuzino-Paşcanu.

Dl Sturdza, prim-ministru, depune proiectul pentru convențiunea postală internațională.

Se admite urgența.

Dl președinte al consiliului spune că în urma măsurilor luate, speră că în curând liniștea să se stabilească în toată țara.

Roagă pe toți cetățenii țării, să lupte frățeste pentru atingerea acestui scop. (Apl.)

Dl G. Gr. Cantacuzino regretă că n'a putut lua parte la ședința de ieri. Asigură guvernul de tot sprijinul partidului conservator. Face însă rezerve în ceea ce privește Casa Rurală.

Dl Dim. Sturdza mulțumește dlui Cantacuzino pentru concursul său și spune că reformele ce va propune guvernul vor fi cu înțelegerea comună a tuturor partidelor.

Deocamdată este vorba de restabilirea liniștei țării, lucru ce a știrbit demnitatea țării în fața Europei.

Opera noastră comună va trebui să asigure pe viitor fundamentul țării pentru totdeauna. (Aplauze).

Dl Al. Marghiloman spune că nimeni nu trebuie să refuze concursul său guvernului pentru restabilirea liniștei.

D-sa dă dlui prim-ministru un ziar socialist în care se face o propagandă mizerabilă în favoarea răsculaților.

Dl Sturdza răspunde că are cunoștință de aceste unctioni mizerabile și că va lua măsuri în contra lor. (Aplauze). Camera trece în secții.

Se votează convențiunea internațională postală încheiată la Roma; un articol prin care desființează garanțiile cerute funcționarilor telegrafo-poștali; un credit de 28.000 lei pentru combaterea epizootiei.

Dela Senat. Ședința se deschide la orele 4 sub prezidenția dlui C. Ghica-Deleni.

Și privindu-o, cum le mai dai dreptate anticilor cari o adorau, cari i-se prosternau, cari îi sacrificau: și tot tristul mediu-ev a smuls-o după piedestalul ei, a svărlit-o fără milă, distrugându-i altarul și templul, profanând zeita și arta, așa încât statuia ei a fost găsită, din întâmplare, în pământ aproape de San Vital, lângă locul unde azi se află Galeria de Arte moderne.

Dar nu știm cum, ieșind din Muzeul Capitolin mi-a venit în minte Moise de Michelangelo, și o apropiere mi s'a făcut între aceste două capod'opere, din care, o mărturisesc, am simțit mai grandioasă statuia lui Moise, la care par'că vezi cum mîntea se sbuciumă în craniu, iar manifestația gândurilor se citește așa de clar pe frunte, în ochi, în față, în gestul și în atitudinea întreagă a lui Moise, — pe când Venus e rezultatul unui geniu ce plămădește idealul formelor fără defect și a grației mișcărilor.

Pe mine Venus nu m'a sguđuit cum m'a sguđuit Moise; ea este frumsețea desăvârșită și atât; ochi nu trădează suflet, fruntea nu închide mîntea ce se gîndește, gura nu stă să vorbească și poate că fac o profanare, spunând acestea sau este rezultatul spiritului timpului actual: azi, în artă, nu se urmărește frumosul așa cum e Venus, idealizarea tuturor trăsurilor, tuturor formelor în închegarea unui ce numai și numai frumos; azi frumosul este strâns legat și de o stare sufletească internă care să i-se citească în față și în gesturi, din care să vezi că statuia îți redă corpul dar ghicești și spiritul, — și din combinația acestora, să rezulte un ce întreg, care va vorbi și simțului estetic și sufletului omenesc, în trădarea manifestațiilor psihice.

Roma, 26 Martie 1907.

Dl Dimitrie Sturdza, președinte consiliului face apel la membrii maturului corp să sprijine, ca români iubitori de țară, opera de salvare națională.

D-nii dr. Istrati, C. Arion, Gr. Tocilescu, I. P. S. S. Mitropolitul Primat și N. Negri, asigură guvernul de tot sprijinul membrilor parlamentului în luarea măsurilor necesari față cu grava situație în care se află țara.

D-nii ministri I. Brătianu și Emil Costinescu depun mai multe proiecte de legi urgente.

Se admite fără discuție suspendarea legii circumscripțiilor comunale și a reședințelor, prelungirea mandatelor actualelor consilii comunale și județene și suspendarea inamovibilității administrative și polițienești.

Corpurile legiuitoare au votat proiectele de lege, prin cari se desființează taxa de 5 lei de cap de familie pentru secetă și taxa de 15 bani pe decaltru de vin.

S'au mai votat proiectele de lege prin care ministrul de finanțe este autorizat a revizui recensământul făcut acum un an și proiectul de lege, prin care ministrul de finanțe este autorizat a face toate modificările și economiile ce va crede de cuviință în bugetele tuturor ministerelor.

Răscoalele țărănești din România.

În Moldova revoluția e aproape stinsă, în Muntenia însă au mai fost ciocniri sângeroase între soldați și țărani. Se constată de altfel, că manifestul regal și mergerea la fața locului a noilor perfecți a contribuit mult la liniștirea spiritelor. Unde țărani n'au vrut să asculte sfaturile bune, s'a procedat cu asprime, căci nu se putea tolera actele de banditism la care se dedea o parte a țărănimei, instigată de răufăcătorii ce se găsesc în mijlocul ori cărui popor.

Unii arendași au căutat apoi și ei să încheie cu țărani învoielii agricole mai favorabile, așa că și asta contribuie la potolirea spiritelor.

Arhiepiscopul catolic pentru liniște.

Arhiepiscopul Raymund Netzhammer a trimis următoarea scrisoare păstorească credincioșilor catolici din satele din apropiere de București:

Scrisori.

Răspuns lui — Fidelio.

Am cetit întotdeauna cu multă luare aminte scrisorile d-tale, iubite d. Fidelio, — adresate lui Adrian. Și trebuie să mărturisim, că multe clipe de curat și înălțător senin am avut, și că mulți dintre cei cari trăim aici învăluți de un aer neguros și nu tocmai prielnic curățirii și netezirii scumpei noastre limbe, am simțit o adevărată primenire sufletească, cetind scrisorile cari vin, cu graiu nespuse de dulce și sonor din pământul prielnic, unde în plină voie se poate avânta limba, — fără de a fi cât de puțin stăngenită, — până la gradul care nu mai lasă nimic de dorit.

Văzând însă, că răspunsul lui Adrian întârzie, întârzierea vecinică, mi-am luat îndrăzneala de data asta a înlocui pe Adrian.

Osebit am făcut aceasta, din pricina scrisorii din urmă, care cuprinde un lucru de mare însemnătate pentru viața noastră a celor »dincoaci«, adică: »să ne desbărăm de toate clișeele limbii moarte și fără înțeles, și să introducem în locul lor fraza ușoară și flexibilă a fraților nostri mai înaintați«, — în cancelariile și oficiile felurite dela »noi«, stărui D-ta, de data asta.

Vorba ar fi însă, că mult ne mai trebuiește până ce ne vom desbăra de limba folosită și alcătuită sub apăsarea lăncezitoare a vremilor vițrege nu numai prin cancelarii și officii, — ci și în viața de toate zilele, în convorbirile ba chiar și în scrisorile noastre.

Dar să rămânem de data asta la cancelarii și officii, care din pricina că cei mai mulți dintre

Salutare și binecuvântare în Domnul, iubiți diecezeni,

»După puține zile vor suna la urechile voastre clopotele Paștilor și veți auzi din nou salutarea învierii Mântuitorului: Pace vouă!

»Pătrunză această salutare adânc în inima diecezanelor mei.

»Când a avut patria mai mare nevoie de pace decât acuma, când o parte mare din cetățeni au călcat legile și stricat liniștea.

»Vă rugăm cu stăruință, iubiți diecezeni, nu numai să nu luați parte la nici o turburare, ci să fiți fără preget de partea autorităților și să ajutați la paza liniștei. Amintiți-vă pururi de vorbele sfântului Pavel, pe cari le-a scris creștinilor din Roma: »Fiecare să se supună puterii autorităților, căci nu e nici o putere care să nu fie dela Dumnezeu și cea care este e pusă de Dumnezeu. Cine, prin urmare, se împotrivesc puterii acela se împotrivesc așezărilor lui Dumnezeu și cei ce se împotrivesc, își aduc peire«. Rom. XIII. 1. 2.

»Deoarece tot binele vine dela Dumnezeu, se cade să îndoiți în zilele acestea rugăciunile voastre pentru pacea sfântă. Vă poruncim deci preoților din diecesa noastră, până la liniștirea iubitei noastre patrii, să spună la sfânta liturgie rugăciunea pro pace și la slujba obștească să facă rugăciunea menită pentru liniștirea duhurilor. Ne rugăm la D-zeu să vă apere căci »când nu păzește D-zeu orașul, înzadar veghează străjerii«. Ps. 426. 1.

»Cel mai bun mijloc, de-a face să vă fie de folos rugăciunile de Paști, e împlinirea datoriei creștinești, care stă în spovedania cu căința păcatelor și în împărțășirea cu trupul sfânt al lui Isus Hristos. Primirea lui Isus Hristos în sfânta cuminecătură e cheazăia păcei și a fericii vecinice. — »El însă, domnul păcei, hărăzească-vă pretutindenea pace«. 2. Thes. III. 16.

Data în București, în scaunul nostru arhiepiscopesc la 27 Martie 1907.

Raymundus, arhiepiscop.

Dolj. În comunele Moțăței, Valea Stancului, trupele fiind atacate, au tras focuri. Sunt mai mulți morți și răniți.

În comuna Prahova trupele au tras de asemenea focuri, fiind un mort și 20 răniți.

Mehedinți. 1000 săteni răsculați din Plenița, jud. Dolj, au năvălit în comuna Gemenii, noaptea la orele 12, asupra conacului arendașului Take Cristolu, pe care l-au devastat și incendiat.

În Braniștea s'a devastat conacul arendașului C. Papia. La Gâsca mare s'au incendiat păturile

noi stau în felurite legături cu ele și izvorînd de aici valul sănătos chemat să măture pociturile limbistice poate să formeze calea cea mai potrivită pentru aceasta desbărare, în urma acesteia poate răsări germenul sănătos, din care s'ar desvolta și infiripa și la noi adevărata limbă românească, cu țaria, frumseța și vloga ei de astăzi, vorbită și întrebuințată de cei crescuți în duh românesc.

Și pentru ajungerea țintei cât mai în grabă, ne dai și o formă de deslegare ușoară. Dacă adică Asociația din Sibiu prin dl Goga ar lua asupra și să alcătuiască »indexul tuturor cuvintelor pocite, alăturca bine înțeles cu terminii corăspunzătorii« și apoi acest index să se răspândească în pături cât mai largi. Ar fi o deslegare cât se poate de norocoasă. Ne-am încrede cu totul în bunul simț al dlui Goga de a ști alege terminii cei mai potriviți.

Vorba e însă, că oare dl Goga, sau On. Asociațiune, cari n'au stat în neîntrerupte legături cu cancelariile și oficiile noastre, ști-vor afla firul, care să-i scoată din labirintul »limbei păsărești«? Teamă avem, că neavând prilej în deajuns pentru a se specializa în terminologia oficioasă, multelor »divorțe vinculare«, nu le vor fi aflând »colaudarea«, și atunci, pace, vor fi »convincați« a întrerupe munca începută prin »incaminare«.

După părerea noastră, doară mai potrivită ar fi, dacă curățirea terminologiei oficioase, s'ar face din partea celor mai chemați, adică de cei din țară. Suntem în credință, că sunt mulți părinți sfinți în țară, cari în plină cunoștință de cauză, ne-ar putea face multă ușurință, acest pentru noi

arendaşului Petre Popescu și s'au trimis trupe. La Vlădaia, Prisăceana și Rogova sunt agitații. S'au trimis jandarmi.

În comuna Dobra s'au răscolat de asemenea țărani contra proprietarului Poenaru. S'au trimis trupe.

Cetățenii din T.-Severin cer voie a se înarma cu toții spre a forma garda civilă.

Olă. Un rezervist, care a încercat fără succes să propage răsvrătirea printre rezerviști, a fost arestat. Sătenii au devastat proprietatea lui Anghel Ionescu din comuna Bolți; a dlui Colibășeanu din com. Velciu; a dlui Popeanu din com. Dudu; a dlui Fanoli din Mihăeștii de jos, Caracosta din Plămpeni. Sătenii amenință acum Grecii și Mihăeștii.

Sătenii din Custișoara s'au liniștit când li-s'a citit manifestul guvernului.

S'au mai devastat în comunele Băltata, Tâmpeni, Văleni, Dudu, Căciuleni-de-jos, Momiceni, proprietatea prințului Brâncoveanu, dându-se foc conacelor și pătuleior.

Proprietarul Alexandrescu telegrafează că sătenii din Mândra, Ciocăști și Bârla au venit în Malul (Teleorman) având în cap niște ziși studenți și i-au incendiat proprietatea.

Putna. Prefectul județului telegrafează că a răspândit în județ în mii de exemplare, manifestul guvernului și nouile reforme, votate de parlament.

Țăranii au primit cu bucurie această veste și s'au liniștit în multe părți.

Numeroase delegațiuni de săteni vin la prefectură a cădea la învoială cu proprietarii.

Aceștia fac concesii țăranilor și efectul este înducurător.

Nici un act de devastare nu s'a mai constatat.

La Adjud venise 50 de țărani, dar s'au înapoiat la somațiunile armatei. Aceștia erau din comuna Urechești.

Tratatul continuă în tot județul.

Ilfov. Miercuri la orele 5 și un sfert seara, a avut loc întâlnirea trupelor comandate de dl colonel Saegiu, cu o numeroasă ceată de răsvrățiți, cari înaintau în direcțiunea Bucureștiului.

După somațiunile legale, trupa a tras în răsvrățiți. Au căzut numeroși morți și răniți. Numărul exact nu se știe încă.

Răsvrățiții s'au împrăștiat și au fost urmăriți de trupe.

Ministerul de războiu completează mobilizarea trupelor nechemate și în special a trupelor de cavalerie.

În regiunile unde sunt bande de devastatori, s'au făcut coloane mobile de trupe de cavalerie

mare serviciu. Și cu cât mai în grabă ar face-o, cu atât mai mulțumitori am fi.

Te rugăm deci, iubite *dle Fidelio*, cunoscându-ți bunăvoința și dragostea ce o păstrezi față de noi, să stăruie la cei chemați din țară, să ne facă acest serviciu și recunoștința noastră nu va întârziă, ne îndatorăm anume, că din clipa aceea numai de terminii luminoși ne vom folosi.

Încă una, să nu uit!

Să nu fie cu supărare însă, dar cioroi să fiu de pricep, cum *Dia*, iubite *dle Fidelio*, ai scăpat să faci propunerea asta de curățire a limbei, într'o »lingvistică« »flexibilă«, luată din »lecturi« de »intimitate« cu »regret«. Și cum de ai făcut »posibilități« »raționale« ?

Nu pentru altă, decât că, noi ne-am obișnuit a împrumuta dela Dvoastră modele de expresiuni...

De altcum, rămân al *Diale* cu frățească dragoste

Ioșif dela Săcădat.

și artilerie călări, cu câte două tunuri, cari vor căuta bandele spre a le desființa.

Din comuna Cornetul (Ilfov) s'au trimis ministerului de interne mai multe manifeste imprimare, cari au fost împărțite în comune, cu următorul cuprins:

»Regele a murit. Regina e în fruntea trupelor contra ciocoilor«.

Unul dintre cei la cari s'au găsit asemenea manifeste a fost arestat.

Botoșani. — În tot județul domnește liniștea completă. La Burdujeni câțiva agitatori, încearcă a turbura liniștea.

S'au trimis trupe spre a potoli agitația.

Brăila. — Țăranii au voit să între în oraș. Armata și autoritățile i-a întimpinat la timp, somându-i să se retragă. Țăranii erau foarte îndârjiți. S'au făcut somațiunile legale, amenințându-se țăranii, că armata va trage cu gloanțe. Atunci țăranii s'au retras, anunțând că se vor întoarce în cinci zile, dacă nu se vor rezilia contractele moșiilor Statului și celor particulare.

În comuna Găiseanca, țăranii răscolăți au bătut grav pe secretarul comunal, care a refuzat să rupă contractele de învoeli agricole.

Covurlui. — Proprietarii și arendașii întruniți la prefectură au căzut de acord cu delegații sătenilor. Aceștia s'au retras în liniște.

Înmormântarea celor 11 cadavre ale locuitorilor revoltați împușcați s'a făcut în liniște.

O bandă de devastatori din Folești s'a dus la arendașii Verona și Vincler provocând neorândueli; de aci la locuința proprietarului Codreanu din Chiraftei. S'au trimis trupe la fața locului, cu ordin de a năbuși în chip energic revolta.

Romanați. — Astăzi noapte au început agitațiuni în comunele Știrbei și Luceni. S'au devastat conacele.

La Drăghiceni și la Popinzelești rescuțații au dat foc conacelor și produselor.

Tulcea. — Pescarii s'au rescolat și au cerut închiderea bălților, desființarea taxelor pe colibe de baltă și prelungirea până la 15 Aprilie, a campaniei pescuitului. În urma promisiunii făcută de prefect că cererile lor pașnice vor fi satisfăcute, pescarii s'au liniștit.

În județ de asemenea e liniște.

Tutova. — Se semnalează mișcări sătești. Prefectul a telegrafiat ministerului de interne că comandantul regimentul 12 Cantemir este sigur de trupă.

Vaslui. — Liniște completă în tot județul.

Vlașca. — Se telegrafează că armata s'a retras din comunele vecine ale orașului Giurgiu, pentru că sătenii sunt liniștiți. Trupele sunt concentrate în oraș, pentru cazuri de trebuință.

Roman. Liniște în tot județul, afară de comuna Roșiori, cătunul Poenele de jos, unde locuitorii s'au revoltat. Au fost trimise imediat trupe la fața locului.

Prahova. Liniște la Buștenari, greviștii au re-luat lucrul. În tot județul liniște.

Bandele de incendiatori și devastatori cari intraseră din Teleorman în Vlașca au fost întâmpinate de puterea armată care, după somațiunile legale, au făcut uz de arme.

S'au tras și câteva salve de tunuri.

Sunt numărați morți.

Restul bandelor s'a împrăștiat; fugarii însă sunt urmăriți și mulți au fost prinși.

Din rapoartele telegrafice și telefonice primite din întreg județul Ilfov rezultă că liniștea cea mai completă domnește pretutindenea.

Manifestul guvernului, care a fost răspândit și afișat în toate comunele, a făcut o excelentă impresiune și sătenii se arată foarte mulțumiți de măsurile propuse.

Trădătorii neamului.

La alegerea dela Lugoj ca și la cea dela Bocșa, s'au găsit o mulțime de români răi, cari și-au vândut sufletul pe bani. Unii dintre ei au avut chiar curajul să pășească în localul de vot pentru a sprijini cu votul lor pe Makkay, alții s'au mulțumit să stea acasă, crezând prin aceasta, că dacă n'au ajutat nimica, nici n'au stricat. Pentru noi aceștia din urmă nu diferă de cei dintâi și dacă unii sunt ticăloși pe față, ceilalți vreau s'ascundă ticăloșia, fără să-și dea seama, că fapta rea iese la iveală.

În fruntea celor slabi de data asta a fost Constantin Roza, preot în Leucușești. Acest preot român distins cu brâu roșu de veneratul Consistoriu din Arad, a pășit înaintea comisiei, fără nici o remușcare, împodobit cu pene roșii, albe și verzi și votând cu Makkay.

Nerușinarea acestui preot a mers așa de departe, încât a întâmpinat în comună pe Makkay cu o vorbire, în care-i adresează următoarele cuvinte: »*Ilustrissime, țeara asta este numai ungu-rească și cel ce lucrează împotriva ei, este un trădător de patrie!*« Insuși Makkay s'a scandalizat de neghiobia lui și l-a oprit de a mai vorbi.

Altă uscătură este Iuliu Suci, preot unit în Dobrotești. Alexe Nicolae, învățător în Gruiu. Antistia satului din Cutina. Toma Geța, Nicolae Dobie, George Cărmăț, Nicolae Calina din Boldur. George și Nicolae Gaspăr, D. Alexe, Nicolae Banu, Lazar Drăgușan, N. Christescu din Lugojel. Popo Jucu din Răchita. Popa Samson Petric din Susam. Chinezul George Toma din Păru și chinezul Marcus Romulus din Ciresul. Filimon Șelariu, Ion Șelariu, Nicolae Mățășescu, Aron Lazar și chinezul D. Enășescu din Cladova. Chinezul Partenie Ilie, Ion Atanasie so-crul chinezului Popa Ion Matei și Moisa Săcoșan din Bara. Judele Ion Lascu, Ion Gârda, Zenobie Jebelean cantor în Jupani. Chinezul George Petrescu, juratul Suci Vasile și cantorul bisericeii Vasile Ciurescu din Sudriaș. Părintele Grecu, protopop unit din Silha a rămas cu jidani în sat.

Negustorul Florescu, Profir Ciusa, Alexe Lucaciu din Răchita. Pentru Opreșcu învățător în Cliciova. Comuna Zersnic a fost întreagă trecută pe partea lui Makkay de chinezul Ion Cierbe și de gornicul Petru Jurnescu.

Traian Cărăbaș învățător, feciorul popii Stefan Cărăbaș, amândoi din Balinț, au venit cu pene în părie.

Bietul dascăl a căpătat 10 florini, pe care i-a pierdut în seara aceea în cărți, rămânând cu buzele umflate.

Popa Cărăbaș mai are un biet de ficior notar, care e înscris ca membru la casina maghiară.

Să le fie de cap!

Ioșif Mărănescu, Trifu Luba chinez mic, Ion Luba, Const. Miculeasa din Jabăr.

Boldurean Dimitrie, Barbu Nicolae, Iuvan Nicolae, Pătrașcu Nicolae, George Lupulescu, Stefan Cărăbaș ficiorul popii din Balinț, toți din Herculești.

Vasile Brașovanu învățător în Furdia. Ion Voideanu dascăl în Coșteiul-mare.

Preoții din Lugoj s'au ascuns. Preotul Tempea a fost vizitat acasă de câțiva oameni de încredere și a și vorbit cu ei pe fereastră. Când însă li-s'a deschis ușa, a intrat în pământ și nu i-s'a putut da de urmă.

Preotului Fireza de asemenea nu i-s'a putut da de urmă.

Răvașuri.

Dureri patriotice. În »Budapesti Hirlap« de ieri s'a publicat un articol semnificativ: d'o rară violență și revoltă contra — Vienei. Spune și despre popor:

»Massa mare a poporului e intactă, dar o parte a clasei superioare și de mijloc este stri-

ZIEGLER AGOSTON,
(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnizorul curții regale,
atelier de instrumente medicale-chirurgicale UJVIDEK.

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistire, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

caută; d'aceea se întâmplă că în vremuri de crasă — ceea-ce la noi vin într-una — este îngrijitor de mare numărul celor cari pentru bani și titlu se angajează la ori-ce.

Vinovatul cel mare este însă Viena, care nu lasă ca poporul suveran să-și manifesteze voința. Iată, nici acum, sub guvernul cel mai tare, nici măcar discuta nu se poate în dietă darea în judecată a guvernului Fejérváry! Zice că asta e ceva *unicum* în toată istoria lumii.

Va fi. Dar »unicum« e și politica năbădăioasă ce o face — coaliția.

În susamintitul articol autorul (dr. Bano) pune vina pe socialiști și naționaliști, că au excitat poftele și exigențele multora, »cari nu pot fi mulțumiți«, și de aici curentul de nemulțumire care crește.

Neadevăr sfruntat... Poftele nesățioșilor au fost excitate de Kossuth și tovarășii. Iar socialiștii și naționalitățile (în curând *șara întreagă*) strigă contra guvernului cu drept cuvânt, pentru că el nu vrea să introducă *sufragiul universal* pentru care a fost chemat Andrássy la cârmă.

»Zeit«, organul vienez al coaliției, aduce de Paști o mare bucurie patrioților: ci-că arhiducele Francisc Ferdinand de aceea a fost la Berlin, ca să-l înduplece pe împăratul german a se învoi și el și ca aliat să aprobe ca ungarilor să li se dea în oștirea comună limba de comandă maghiară...

Și ziarele maghiare reproduc toate știrea — îmbucurătoare.

Par'că nu tot ele au fost cari înainte cu câteva zile aflau »din izvor sigur«, că arhiducele completează contra ungarilor.

Adunarea din Arad.

După știrile ce primim, adunarea din Arad promite să fie impozantă.

Stăpânirea ne dă și ea deosebită atenție. După ce a luat la cunoștință verbal ținerea adunării, a ținut să trimită o adresă și în scris dlui P. Truția și soților sei George Popovici și V. Beleş, cari au fost să anunțe adunarea.

Ciudată adresă însă: în 6 puncte înșiră *ce nu-i permis să facem*. Pune adică anume condițiuni: 1. la adunare să nu fie decât cetățeni ungari, 2. ordinea publică s'o garanteze convocatorii, 3 și 4, se pune în vedere pedeapsa pentru cine face neorânduială, 5. se interzice conductul, ori purtarea vre-unui steag străin și 6. *toate cele de mai sus să fie arătate publicului înainte de adunare*.

De prisos toate acestea, căci și fără această adresă noi **avem obiceiul să ne ținem în marginile legii!**

Neobicinuită mai este și altă dispoziție: pe lângă locotenentul de poliție Kovács Antal va fi și un *stenograf*.

N'avem nimic contra, dacă știe românește. Dacă e vorba însă de vre-o stenografie după *talmaciu*, apoi e o nouă instituție, de care de sigur nu s'a mai pomenit nicăiri în lume!

Din străinătate.

Interpelarea lui Constans. S'a făcut interpelare în Cameră: de ce nu s'a eliberat de sub steaguri clasa din 1903. Ministrul a răspuns că interesele apărării naționale cer să nu se dea drumul acelei clase până în Septembrie.

Camera a votat încrederea, încuviințând ținerea sub drapel cât va socoti guvernul de nevoie, cu 413 contra 79.

Contans interpelează în chestia generalului Bailloud și-a vorbelor imprudente ce-a rostii la Nancy. Cere prudență dela șefii mai mari militari. Barrès, naționalist, apără pe general și susține că vorbele nu erau provocatoare și că în alte state se spun vorbe mult mai grave (Germania) în po-triva dușmanului vechiu (Franța). Declară că na-

ționaliștii nu renunță la nici una din nădejdiile lor. Piquart răspunde că patriotismul nu stă în vorbe sgomotoase.

Generalul Bailloud a vorbi de lucruri, în afară de căderile sale, de și are datoria de a pregăti armata în vederea dușmanului de combătut.

S'o votat încrederea cu 360 contra 207.

Revoltă de soldați la arsenalul dela Cherb-urg. Personalul marinei mobile s'a revoltat la 17 Martie.

Directorul serviciului beat ori treaz, nu se știe, a pus pe marinari să manevreze fără nici un motiv într-o zi de Duminecă, îi chema la postul de incendiu și alte vexațiuni stupide. Atunci marinarii s'au revoltat și erau să-l bombardeze pe directorul serviciului cu petre, dar acesta fugi.

Căpitania militară a portului a pedepsit pe directorul serviciului.

Apărarea națională.

Impozanta manifestațiune dela Brașov.

Biserica în frunte.

Pe ziua de azi avem de înregistrat impozanta manifestare a românilor dela Brașov. Elita cărturarilor noștri și-au spus și ei cuvântul în marele proces ce contele Apponyi a pornit contra noastră. Vicepreședintele singurei noastre societăți culturale de seamă, profesorul fruntaș *Andrei Bârsan* a ținut o cuvântare, care desigur va contribui încă la întărirea curentului național, merit să apere școala română.

Iată raportul ce am primit prin telefon.

Meetingul din Brașov.

La meetingul convocat de fruntașii de aici, cu toate că era o vreme colosal de proastă, au participat c'am vre-o 4000 români umplând sala, coridoarele și curtea otelului nr. 1. Adunarea a deschis-o avocatul *Ioan Lengheru*, care în cuvinte călduroase și vibrante de emoție arată starea tristă a poporului român, căci deși avem drepturi înscrise în legea dela 1868, acestea nu se mai consideră, și astfel deși de drept ar trebui să fim conziderați deopotrivă ca ungurii, de fapt suntem tratați în chip vitreg. Întâiul rege ungar a legat frăție cu naționalitățile, în primul rând cu românii și poporul maghiar în decurs de veacuri a trăit cu noi în prietinie și nici azi nu ne este dușman, pigmeii de azi, ministrii ne tratează cu asprime.

Vorbind despre proiectul de lege al lui Apponyi, zice că aceasta înseamnă mutilarea noastră ca neam. La asta însă să se știe: nu ne învoim nici de cât (puternice ovațiuni).

Arată apoi luptă înălțătoare purtată de arhierii noștri, cărora le exprimă încredere și iubire (puternice aclamări).

În mijlocul unui nespus entuziasm, vorbește profesorul *Andrei Bârsanu*. Într-o expunere clară, caldă, logică și sprijinită pe învățăturile istoriei, vrednicul profesor face tabloul stăruințelor noastre culturale: dela 1848 încoaci ne-am zidit mii de școli din sărăcia noastră și din rodul muncii lor sătenii celor mai sărace comune românești banii grei muncii i-au depus pe altarul culturii române: pentru școli și învățători! Milioane jertfim anual, jertfește îndeosebi cu dărnicie Brașovul. Prin actualul său proiect de lege guvernul unguresc vrea să nimicească rezultatul întregii noastre munci

și jertfe (protestări energice). E un fel de dragoste cu sâla, ceea-ce vrea contele Apponyi, un lucru împotriva căruia protestăm cu toată energia. **Nu ne învoim ca să ne orbească sufletul.** Vom protesta deci, vom lupta până la cea din urmă picătură. *Avem ș'acuma încredere în Casa de Habsburg, ai căreia membri marcanți în multe zile grele au văzut credința noastră, neștrămutată și azi, după cum și noi avem să-i mulțumim acestei dinastii atâtea ajutoare și așezăminte culturale.*

Arată că guvernul în loc de a se ține de vorbă și a realiza *sufragiul universal*, precum să facă o lege privitoare la *libertatea presei și ușurarea soartei țărănilor*, crede să-și câștige merite lovind în cultura noastră națională. Noi însă protestăm!

»Protestăm«, răspunde sala întreagă, și face ovațiuni nesfârșite excelentului vorbitor.

Dr. V. Saftu, preot și președinte al Eforiei Școalelor române din Brașov, ține o poporală vorbire arătând trecutul nostru istoric și cum *în atâtea vremuri de restriște biserica ne-a fost scut și mângâiere*. Imploră ș'acum pe lângă ajutorul lui D-zeu și spiritul bun al strămoșilor, cari în vremuri de grea cumpănă prin unire și frăție au știut să reziste furtunilor.

Dujmanii cunosc și ei însemnătatea bisericii noastre. Spre a ei slăbire ținesc când vor să ne dărâme școlile. Dar noi nu le vom lăsa. (Nu lăsăm!)

Termină citind *proiectul de rezoluție* care e aproape identic cu cel dela Sibiu.

Se primește cu mare însuflețire.

Preotul Comănescu încheie adunarea printr-o emoționantă rugăciune. Toți sunt înduioșați, mulți lăcrămează.

Mulțimea entuziastă face ovațiuni la adresa arhierilor și deputaților noștri.

Românii dela Vârșeț.

Deoarece așa s'a hotărât ca fiecare nație să protesteze separat, românii de aici au decis să se redacteze un protest în sinodul protopopes care se va convoca în curând.

Protestul comitetului parohial din Lipova.

Comitetul parohial ținut sub prezidiul d-lui *Ioan Cimponer* a votat cu însuflețire următoarea rezoluție:

În legătură cu publicarea regulamentului pentru organizarea învățământului în școalele populare și respective din incidentul proiectului de lege prezentat dietei, de ministrul de culte și instrucțiune Apponyi, comitetul par. aduce cu unanimitate următorul concluz:

1. Considerând că una dintre agendele principale ce cad în sfera de activitate a fiecărui comitet parohial este a apăra și susținea în întregime drepturile și așezămintele bisericii și școlii noastre confesionale, fiica bisericii și a tracta și îngriji de aflarea mijloacelor pentru dotațiunea parohiilor, învățătorilor și a tuturor celor ce stau în serviciul bisericii și școlii confesionale.

2. Considerând că e dreptul stabilit și sancționat prin legea noastră fundamentală a-și alege în mod autonom și fără de nici o ingerință străină, însuși poporul pe parohii bisericii și pe învățătorii școalelor confesionale și pe toți ceice stau în serviciul bisericii și școlii.

3. Considerând, că în sfera de activitate a comitetelor parohiale cade în apărarea vazei și onoarei bisericii gr. or. române în înțelesul legilor.

4. Considerând, că poporul nostru sub scutul bisericii cu mari jertfe a înființat, a susținut și susține școalele noastre confesionale, ca răsplată pentru jertfele aduse, a avut și are acea mângâiere, că a izbutit a pune bază la o educațiune morală-religioasă, prin care se cresc cetățeni morali religioși, stâlpii sinceri și puternici ai bi-

sericei neamului nostru românesc și iubitei noastre patrii.

5. Considerând, că proiectul de lege prezentat dietei de ministrul de culte și instrucțiune publică Apponyi, referitor la școlile noastre confessionale și la salarizarea învățătorilor noștri și condițiunile sub cari acest proiect maschează o îmbunătățire a sorții învățătorilor noștri jighește și vatamă adânc drepturile bisericii noastre gr. or. române autonome și sistează total caracterul confesional al școlilor noastre.

6. Considerând, că acest proiect este în flagrantă contradicție chiar cu punctul 1 din Dispozițiunile generale ale Statutului Organic, sancționat și înarticolat ca lege.

7. Considerând, că școala confesională a fost totdeauna și este și azi cel mai puternic mijloc pentru conservarea bisericii, prin proiectul de lege școlar al lui Apponyi să ia bisericii din mână acest mijloc de existență, căci școala se ia de sub scutul bisericii și se pune la dispozițiunea exclusivă și sub autoritatea ministrului de culte și instrucțiune publică etc. etc.

În fața acestor și altor considerațiuni de aceeași valoare distructivă ce le oferă și le-ar aduce cu sine acel proiect, dacă din nefericire ar deveni lege, cari toate sunt tot atâtea primejdii pentru existență și dezvoltarea firească a bisericii și a poporului nostru românesc, comitetul parohial îngrijit de existența și dezvoltarea bisericii gr. or. române și școlii sale confessionale, și în legătură cu aceasta îngrijit de fericirea și prosperarea poporului român în unanimitate aduce următorul

Concluz :

Comitetul par. gr. or. român din Lipova, față de proiectul prezentat dietei de ministrul cultelor și al instrucțiunilor publice Apponyi, referitor la școlile noastre confessionale, ridică protest solemn și alăturându-se la procedura prea bunilor Arhieri ai bisericii noastre române gr. or. întreprinsă de ei prin prezentarea la locul competent a memorandumului bisericii contra acestui proiect, li roagă cu umilință a continua lupta în cadrele legii și a interveni în caz de lipsă și la factorul suprem legal, constituțional și a exopera ori modificarea proiectului din cestiune în consonanță cu legile din 1868 încă în vigoare și cu considerațiune la caracterul confesional al școlilor noastre și la susținerea intactă a autonomiei noastre bisericești gr. or. rom. ori a împedea de a deveni lege acel proiect al lui Apponyi, referitor la școlile noastre confessionale și a cere dela Cel ce a sancționat legea fundamentală, Statutul Organic al bisericii noastre să impună guvernului Său, nu să distrugă, ci să păzească și respecte această lege.

Asigurăm pe iubiții noștri Arhieri, capii legali și întăriți de Maiestatea Sa, prea bunul nostru rege, ca capi și conducători legali ai bisericii noastre gr. or. rom., că preoțimea, învățătorimea, inteligența și poporul drept credincios al bisericii noastre rom. gr. or. va fi totdeauna cu Arhierii săi întru apărarea drepturilor vazei și onoarei și a susținerii bisericii și școlii noastre confessionale.

Precum ca fii buni și credincioși a patriei noastre iubite am sacrificat și vom sacrifica tot ce ni-se cere pentru susținerea intactă și pentru fericirea acestei patrii tot asemenea ca fii credincioși ai neamului nostru românesc, ai bisericii și școlii noastre confessionale vom lupta în cadrul legilor și vom sacrifica totul pentru susținerea intactă a neamului, a limbei și datinelor noastre străbune, a bisericii noastre gr. or. române, naționale și școlii noastre confessionale.

Acest concluz al comitetului se însărcinează președintele al subșterne Prea S. Sale

dului Episcop diecezan al nostru, spre luare la înalta cunoștință și eventuala folosire în lupta din cestiune.

Protestul românilor din tractul Buziașului.

Având în vedere, că proiectul de lege referitor la școlile populare elementare, ce Excelenția Sa Domnul Ministru de culte și instrucțiune publică, contele Albert Apponyi l-a prezentat, dietei cuprinde dispozițiuni, cari alterează, ba face iluzorii drepturile autonome, garantate bisericii noastre greco-orient. române pe terenul instrucțiunii publice, având în vedere că acest proiect de lege, dacă s'ar primi din partea legislațiunii patriei noastre și astfel ar deveni lege, comunele noastre bisericești nu ar mai putea susține școlile confessionale deoparte, iar de altă parte, chiar dacă ar putea să le susțină, aceste școlile n'ar mai putea corespunde caracterului lor confesional și respective n'ar mai putea satisface trebuințelor culturale, morale și religioase ale poporului nostru

Sinodul protopresbiterial al tractului Buziaș fiind îngrijorat pentru soarta școlilor noastre confessionale și pentru viitorul poporului nostru românesc, nu mai puțin pentru drepturile autonome ale bisericii noastre pe terenul școlar, protestează solemn contra dispozițiunilor amintitului proiect de lege și exprimându-și mulțumita cea mai profundă Prea Sf. Episcopat pentru întreprinerea Sa în scopul delăturării proiectului ce ne amenință, îl roagă ca să nu înceteze a se întrepune cu tot totdinadinsul pentru salvarea școlilor noastre și a drepturilor bisericii noastre pe terenul instrucțiunii publice.

Sinodul protopresbiterial exprimă Prea Sf. Domn Episcop diecezan Nicolae Popea credință și supunere neclătită și totodată îl roagă să primească cu bunăvoință Sa părintească acest concluz al sinodului protopresbiterial, care concluz, are să i-se înainteze prin Prea On. Domn protopresbiter Ioan Pepa.

Adunarea de protest din Brad.

Pentru adunarea din Brad s'a lansat următorul convocător :

Cetățenii din cercul electoral al Băii-Criș sunt rugați să ia parte la adunarea populară, ce se va ține Joi în 4 Aprilie 1907 la 11 ore a. m. la Brad în hotel »Central«.

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Discuția asupra situațiunii politice pe ste tot. — Chestia votului obștesc și darea progresivă.
3. Desbaterea asupra proiectului de lege al guvernului cu privire la școlile elementare confessionale și comunale.
4. Proiect de rezoluție.
5. Inchiderea adunării.

Brad, la 24 Martie 1907.

Vasile Damian, Dr. Ioan Papp, Dr. Iustin Pop, Constantin Costin, Ioan German, Ioan Perian, Nicolae Florea, Savu Stănilă, Alexandru Draia, Aron Roman, Dr. Victor Nemeș, Petru Șipoș, Lazar Lazar, Iosif Costea, Ioan Rusu, Ioan Bârna, Andron Bogdan, Ioan Felea, Mihail Stoia, Ioan Ghișă, Adam Damian, Ioan Safta, Ioan Cutean, Ioan Stanciu, Dum. Manu, Petru Florinca, Ioan Impărat, George Glava, Constantin Costea, Ilie Zerna, Aron Feier, Dr. Ioan Demian, Romul Coțoiu, Adam Berariu, Petru Rimbaș, Constantin Pop, Ioan Roman, Dr. Nicolae Robu, Ioan Rusca sen., Iustin Murărescu, George Todoran, Petru Dragoș, Ioan D. Șorțan, Iosif Draia, Ioan Șipoș, Petru Slugan, Ioan Mișuțiu.

Propagandele naționale în chestia balcanică.

De Teodor Filipescu.

I.

Marele istoric sârbesc Stoian Novacovici, ne-a desfășurat în cartea sa *Balkanska Pitanja*, Belgrad 1906, între alte chestii și »Conflictele etnografice pe Peninsula-Balcanică«, în care ne arată propaganda grecească în fazele ei istețe și pe de altă parte ne arată păreriile sale profunde despre conduita patriei sale Serbia, în această chestie importantă. Citind această lucrare, din nou ne-am dat seamă, cât neglijăm noi chestia noastră națională din Balcani.

În loc să reparăm greșelile făcute, studiind și și fixând aceste greșeli, noi ne legănăm în speranță, că dreptatea va învinge, lăsând pe adversarii noștri să-și facă teren acolo, unde n'au ce căuta. Par'că am ieșit de tot din cercul de acțiune balcanic, căci noi privim lucrurile cari se desfășură înaintea noastră, ca niște streini, cari n'au nici o legătură cu popoarele balcanice. Chiar și bărbații noștri de știință trec cu vederea lucruri, cari ar trebui să ne revolte de tot. E trist, când în zilele grele cum sunt aceste, când toată suflarea românească din Turcia e persecutată de către Fanar și »Helenismos«, să nu se afle în țară teologi învățați, cari ar veni cu argumente zdrobitoare contra călăilor greci.

E trist lucrul, când sf. sinod din țara liberă tace și nu se revoltă contra episcopilor grecești din Turcia, cari propovăduesc ură și moarte românilor, când din partea patriarhului din Fanar se dictează excomunicări asupra fraților noștri din Turcia, cari țin la limba românească.

E și mai trist lucru, când avem în Paris o colonie mare românească, și în această colonie nu se găsește nici un bărbat, să îndrepteze minciunile din presa franceză, care servește cauza grecească plină de răutate. Unde sunteți voi inspirători ai frăției franco-române?

Pentru ce nu vă arătați acuma, când avem cea mai mare nevoie de înfrățirea romană? Trimbându-se gura mare, prin toate și alte manifestări, dragostea care leagă sora Franca cu România vă faceți de ris înaintea lumii, căci fraze goale nu pot alina durerea neamului nostru. Am văzut la Expoziția Națională din anul 1906 cât valorează dragostea francezilor pentru România, în schimb am văzut adorarea Franciei de către România. Pavilionul francez dela Expoziție a fost cel mai sărac. Ținuta ostilă a presei franceze în chestia românilor din Balcani să ne rămână în minte, și acela care sunt încă miopi, le amintim raporturile din trecut între sora Italia și sora Franca. Acela care mai așteaptă dela bancheturi, teatre și petreceri franțuzești ajutor, e un idealist, ca să nu zic un naiv, care prin risipirea puterilor proprii se păgubește pe sine și neamul său, încrezându-se în astfel de apucături.

La Berlin. München și Viena avem câte o colonie frumoasă românească, dar nici pe acolo nu s'a găsit încă un bărbat, care să fi făcut ceva pentru cauza românilor macedoneni scriind ceva în foile germane creștine sau ținând vre-o conferință. Aceste foi primesc știrile din același izvor de unde le primesc și foile ovreiești, și nu e mirare, dacă pe lângă puțină bunăvoință din partea foilor creștine germane nu poți găsi nici o știre obiectivă care privește pe românii din Balcani.

Știm, că mai mulți tineri studiază în Italia, nu știm însă dacă unul sau altul să fi scris ceva în chestia românească din Turcia. De când s'a fondat uniunea slavo-italiană (în anul 1905) cele mai principale foi din Italia ajută propaganda slavă din Balcani. Iar dela vizita regelui Georgios la Roma, bate un vânt de înfrățire și cu grecii. Zilele aceste a trimis chiar regele Italiei Sultanului un autograf, în care-l roagă, a da protecțiune patriarhului din Constantinopole și bisericii grecești din Fanar.

Numai pentru bieții românii din Turcia nu se găsește protector, ei sunt neglijați chiar de frații lor din România. Nici simțăm nu ne-am dat, să le studiem cum se cade, căci și aceea ce s'a scris în românește cu cea mai bună intențiune după niște izvoare străine (după cum vom arăta pe urmă), în loc să ne dea o icoană fidelă despre frații noștri din Turcia, ne arată pe românii macedoneni prin prisma slavă resp. grecească. E timpul suprem să ne gândim și noi încă la un

lucru, să învățăm a face reclamă, în care nu ne pricepem de fel. Reclama să fie însă onestă. Cu reclama ne-au întrecut toate popoarele din Balcani, dar mai mult grecii, și de aceea e cauza lor înaintea lumii dreaptă, și protejată de Europa.

Cu aceste reprizări trecem la tema noastră de sus.

Vestitul scriitor Alfred Rambaud, care a murit înainte cu câțiva ani, și care a fost șeful ministerului de culte francez s'a ocupat și de chestia etnografică în secolul X pe timpul împăratului bizantin Constantin Porfirogenit, când după moartea acestui împărat puterea bizantină s'a întins încă odată până la râul Sava și Dunăre. Acest studiu e cuprins în opul *L'empire grec au dixième siècle*, Paris 1870. La pag. 542 a acestui op zice autorul că pe Peninsula-Balcanică n'a existat niciodată o unitate etnografică, căci în sec. X ca și acuma au trăit pe Peninsula-Balcanică patru rase: grecească, slavă, română și albaneză.

NOUTĂȚI.

ARAD, 30 Martie 1907.

— **Presa maghiară** scrie câte verzi și uscate și calomniile fără măsură la adresa României. Un lucru înregistrează însă și *»Budapesti Hirlap«*: (dela 29 c.) *»Nu s'a întâmplat nici un singur caz ca trupele să se fi dat îndărăt dela executarea poruncilor superiorilor«*.

— **Ripoteri, nu glumă!** Ziarul maghiar *»Az Ujság«* are și el un ripoter în București, să studieze — revoluția. O studiază însă în — berării și cafețele. Astfel în numărul de ieri descrie ce a văzut și auzit la — Cupșa, restaurantul clasei bogate din capitala României. Adevărat, nu scrie că *»soldații români și-au împușcat ofițerii, cum a scris trimisul confrăților din Budapesta, a aflat însă, că princessa Maria nu numai că nu e simpatică, dar »cu ochii plini de ură«* un boier i-ar fi spus: *»O să sfârșească întocmai ca Draga Masin«*...

Pentru a scrie stupidități și infamii de acestea nu-i nevoie să meargă însă cineva la București: le-ar putea scrie și din Budapesta ori din Cluj.

— **O expoziție iubilară în Berlin.** Cum se anunța din Berlin, în zilele din urmă s'a proiectat, ca în anul 1913, când se împlineste un sfert de secol dela domnia împăratului Wilhelm să se țină o expoziție iubilară. Ziarele au primit acest plan cu mare însuflețire.

— **Viscol de zăpadă în Constatinopol.** Se telegrafează din Constatinopol: iarna ține mereu. În timpul din urmă nu numai aici ci și în Anatolia a căzut zăpadă. Alaltăieri a fost mare viscol de zăpadă. Lângă Biledic pe trenul din Anatolia zăpada era de 85 centimetri.

— **Condamnarea Tatjanei Leontjev.** Știre telegrafică. Bern 28 Martie. Ieri la amiază curtea cu jurați din Thun a adus sentința asupra Tatjanei Leontjev, care după cum se știe a împușcat în Interlaken pe capitalistul Müller crezând că e ministrul rus Durnovo. Juraților li-s'au pus următoarele întrebări:

1. E vinovată acuzata de omor premeditat?
2. Se poate presupune că acuzata a fost în stare de iredonabilitate?
3. Se poate ținea cont de împrejurările atenuante.

Membrii curții cu jurați s'au reîntors după 15 minute. La toate trei întrebările ei au răspuns afirmativ.

Procurorul pe baza verdictului a propus să îi se dea 8 ani temniță; apărătorul, Brüstlein cere să se reducă pedeapsa. Prezidentul întreabă pe acuzată, dacă dorește să se pronunțe în chestia pedepsei, la ce acuzata a răspuns în mod negativ. Jurații se retrag la stat, în care timp acuzata vorbește cu apărătorul. În rândul publicului e mare agitația. În fine la ora 12 și 30 minute apar jurații și prezidentul citește sentința, după care jurații condamnă pe acuzata la 4 ani temniță socotindu-se și arestul preventiv.

— **Bărbatul ca femeie.** O damă engleză în Granada câștigă de ani de zile multe parate că instructor de limbi. În zilele trecute voia să schimbe un cec la o filială a unei bănci spaniole. Casierul a ezitat să-i plătească banii, cecul fiind scris pe nume de bărbat. Femeia plecă și după scurtă

vreme veni cu acelaș cec, un bărbat îmbrăcat elegant. Casierul a recunoscut în bărbat pe dama care fusese mai înainte și fiindcă presupunea că poate fi o înșelătorie la mijloc, l-au deținut. La poliție a recunoscut că e bărbat și s'a deghizat ca femeie cu câțiva ani mai înainte din nevoie, sperând că așa își poate câștiga mai bine existența. Și nici nu s'a înșelat.

— **Jubileul unui munte de pietate.** La 10 Martie s'a serbat în Viena c'o deosebită ceremonie înființarea primului așezământ de credit pe obiecte folositoare și de lux. Așa zisul Dorotheum s'a întemeiat exact în ziua de 14 Martie 1707, și muntele acela de Pietate împrumută bani pe ceasornice, haine, (mai ales pe pardesiuri) rufărie, inele de alianță și argintărie.

În primul an al înființării acelu »Munte« s'a împrumutat 90.391 de floreni. Dar sărăcia și acum două secole tot aceeași culoare avea ca și în timpurile noastre, și probabil ca și mai târziu. Mulți depuneau obiecte, puțini le rescumpărau. Astfel din cei 90.391 nu s'au degajat decât pentru 31.726 florini. Depunea cine avea și retrăgea când putea ce. E o falitate că »en Autriche on n'est pas riche«.

— **Hajdu Frigyes, deputatul cercului Făget pălmuit.** Hajdu, avocat în Timișoara și deputatul cercului românesc Făget, a vătămat pe comerciantul Stein, membru în magistratul Timișorii. Fiul lui Stein, care este jurist, l'a pândit pe Hajdu în piața principelui Eugen, cea mai elegantă din Timișoara, și cu vorbele: *»Cum îndrăznești să calci în picioare cinstea unei familii? i-a tras 2 palme zdravene.* Hajdu l'a provocat la duel. După o versiune, Stein n'a primit provocarea căci pe *»deputatul nu-l ține atât de demn, ca să-i deie satisfacțiune.* După o altă versiune, duelul s'a întâmplat alaltăieri, care a avut urmarea, că amândoi au fost răniți la mâna dreaptă.

— **Contesa Montignoso.** Se telegrafează din Lipsca: Mai multe ziare au scris, că fosta princesă, contesa Montignoso, cu permisiunea moștenitorului de tron al Saxoniei, se va întâlni în săptămâna mare a Paștilor cu toți copiii ei și cu această ocazie va preda curții din Saxonia pe mica princesă Anna Monica. În cercurile dela curtea Saxoniei se zice, că aceste știri ar fi fără nici o bază.

— **Mineraiuri de argint colosal în Canada.** În minele din Tennis-Rannignei s'a găsit o cantitate mare de argint. Într'un bloc de argint și cobalt, care avea o greutate de 270 funți, s'au găsit 12.000 unții de argint pe tonnă, așadară 33%. S'a mai scos un bloc mai mic în greutate de o majă, în care au fost 22.000 unții de argint pe tonnă sau 61%.

— **Portretul lui Shakespeare.** Într'un sat de lângă Darghington (Anglia), s'a descoperit un vechiu portret al lui Shakespeare care se presupune c'a fost pictat în a doua jumătate a secolului XVI. El reprezintă pe poet la vârsta de 30 de ani.

— **Cât e media vieții în Franța?** Economistul Foville scrie în *»L'Economiste français«*, că acum 30 de ani, media vieții unui francez era de 40 de ani și două luni pentru ambele sexuri. În 1904 media a crescut până la 46 de ani și patru luni.

Dacă sporul va merge tot astfel atunci la 2205, adică peste 300 de ani media va ajunge la o sută de ani.

Cine va trăi va vede!

— **Actor isteț.** La ultimele alegeri din Victoria (Australia), un actor, Morton Klug, a fost ales deputat. El n'a pierdut vremea și a organizat o reprezentație a lui Hamlet în condițiuni particulare. Adecă toate rolurile masculine ale piesei erau ținute de deputați, în frunte cu dl Morton Klug el însuși. Teatrul din Melburn, unde s'a dat reprezentația, a fost firește plin și rețeta a ajuns la 25.000 de franci.

— **Cununia unor copii din Neapole.** În zilele trecute s'au prezentat la oficerul stării civile o păreche foarte interesantă, pentru ca să lege căsătorie, băiatul e de 15 ani și se chiamă Celestino Giordano, mireasa Giulia Nappi de 13 ani. Tinăra păreche a fost însoțită de părinții lor, cari aprobau aceasta căsătorie. După legile italiene, mirele trebuie să fie cel puțin de 18 ani, iar mireasa de 15 ani. Acești tineri s'au

adresat regelui motivând că în cazul, când nu le dă dispenzație se omoară, și regele i-a dispenzat. Tinera femeie e încă un copil, iar bărbatul e bine desvoltat și de un an e comi-voiajor la o mare fabrică de mătase.

— **Răspuns la întimpinarea publicată în Nr. 57 chestia sfințirii bisericii din Sărand.**

Dl Cr. e mutat la Sărand numai cu câte-va zile înaintea sfințirii bisericii, și totuși dlui are o cunoștință atât de temeinică despre vredniciile dlui notarăș, care e de neam străin, dar n'a avut vreme, — însuși fiind preot, — de a se îndreptă din fața vredniciilor părintelui administrator, ci provoacă pe cel ce scrie aceste șire, să-i înfățișeze aceasta vrednicie.

Foarte bine dle Crainic! ai făcut întâiul pas, pe calea pe care mîne când, ne vom încredința cât de curând, că nu numai dl notarăș te bate pe umeri, — pentru serviciile la care te-ai angajat pe semne, de-a înălța cu de-a săla, fiii unui neam străin pe socoteala noastră, — ci chiar și dl solgăbirău, și atunci, pace, ne dai gata, ne pomenim adecă cu toții că numai suntem vrednici în fața D-voastră, — a celor din tabăra vrednicilor.

Dar să-i ajut și eu dlui Cr. întru înmulțirea vrednicilor dlui notarăș, și îngroșarea aureolei cel impresoră, căci văd, că dlui încă nu i-le cunoaște pe toate. Când vorbă e, de ori ce manifestare națională »vrednicul și mul iubitul« notarăș, nu întrelasă ocazia, de a nu sfătui »poporul iubitor.« de a ținea cu cei din tabăra neamului străin, așa la alegeri congregaționale, de ablegat ș. a. Dar mulțumită hărniciei conducătorilor firești (celor nevrednici adecă) din cele 5 sate căr-muite de dl notarăș, gândul dlui nu s'a putut întrupa. Convingându-se dl notarăș, că pe aceasta cale nu răzbește, și-a pus de gând să ne înstrăineze școalele, voind ale înlocui cu cele de stat. După dl Cr. notarășul ar fi avut *»partea leului«* la zidirea bisericii chestionată, aici e locul cred, că pe mine mă mângăie chiar faptul contrar, adecă că n'a avut partea leului, căci dacă ar fi având, biserica zidită, care ne servește acum de bucurie tuturor, — sfășiată ar fi fost de acest leu, și în cenușă ar zăcea și astăzi. Despre acestea vrednicii, — dacă nu le crede dl Cr. se poate convinge dela frunțașii celor 5 comune, care duc luptă amară pentru a putea tâmpi ghiarale »vrednicului leu«.

Nu-i așa dle Cr. că e vrednic dl notarăș?

Și pe lângă aceste vrednicii, mai încap vorbă de vredniciile părintelui administrator? De unde? că doar acela, în cei 10 ani, numai datorința și-a împlinit, când fie ziua, fie noaptea, fie ploaie, fie zăpadă, fie ger și fie frig, pe drum să prinzi 6 boi la car, a grăbit întotdeauna, a împărtași cu mângăiere pe cei lipsiți și îndurerăți.

Drept ai dle Cr. aceasta nu-i vrednicie, numai împlinirea datorinței (dovadă că nu-i vrednicie, este și faptul, că cel-ce scrie aceste șire, nici n'a pomenit de vrednicie, dar ce să-i faci când dl Cr. vrea cu totdinadinsul să de târcoale în jurul vredniciei) și o »sancta simplicitas« totuși s'au găsit și de aceea, cari ar fi aflat potrivit câteva cuvinte între puzderiile ce s'au rostit, și pentru părintele administrator.

Că pentru ce n'a cuvântat, celce a aflat aceasta omisiune? pentru că celce scrie aceste șire, n'a făcut parte din cei »chemați« a o face asta. (Sau nu ști poate cine ar fi fost cei chemați?)

Ce atinge apoi că căciulirea și măgulirea dlui notarăș, numai pe mine m'ar fi amărît, îl pot încredința pe dl Cr. că au mai fost acolo multe suflete, cu adevărat simț românesc, pe care le-a jignit aceasta înălțare a străinilor și înjosire a noastră, (după cum o face aceasta dl Cr. chiar și în întimpinarea chestionată. Înainte numai dle Cr.) Trist și dureros, ar fi fost, dacă nu le-ar fi jignit, ci dacă le-ar fi slugit aceasta spre mângăiere, precum i-a slugit dlui Cr.

Ca încheiere numai atâta: »sufletul nu e o marfă de schimb, sau de vânzare, fiecare individ, fie acela de ori-ce naționalitate, sfânta datorință are să și-l păstreze curat, neîntinat. Și curat va fi sufletul, numai câtă vreme nu e atins de alt suflet. A-l aproia de alt suflet străin, însemnează a-l murdări«.

Suntem înțeleși dle Cr. Nădăjduiesc că da tot:

Unul din cei de față.

— Numai ducerea în rătăcire a economilor se țintește estimp (mai de multe ori din Bisenz din Moravia) prin lăfăria sub plomb a

sămânțelor vândute sub un nume general. Precum suntem informați pe plombele aceste stă imprimat. »Originalzüchtung Quedlinburg« sau »Original Norddeutsche Saat«. Se înțelege fără numirea producătorului, pentru că tipărirea unui nume fals ar aduce cu sine cercetare criminală. Economul nici când nu poate ști, că sub plombele aceste fără nume și cu scopul anumit de a duce în rătăcire pe econom, ce stă ascuns și ce fel de sămânță a cumpărat.

Cu acest prilej amintim, că chiar în zilele trecute am demonstrat marea însemnătate a alegerii și înpregnării napilor de sămânță cu privire la roada napilor de nutreț. Acum se pronunță recunoscutul corifeu pe acest teren, profesorul Linhart György din Magyaróvár, care la o întrebare răspunde în »Köztelek«, că »sămânța de napi înpregnată, cu a cărei cultivare se ocupă firma din Budapesta Mauthner Ödön, în țara noastră se bucură de mult de un renume bun, pentru că sămânța aceasta răsare iute și într-o formă, iar plantele de napi se desvoltă mai iute și mai tare, acesta e un adevăr nediscutabil, ce nu se poate nega«. Altcum economii noștri prozăvători și experți o știu aceasta deja de mult.

— **Spriginiți pe industriașii români!** Aduc la cunoștința publicului român, că cu 1 Aprilie n. a. c. își redeschid atelierul de ras, tuns și frizat, aranjat cu gust conform recerinderilor timpului, în strada Deák Ferencz, în fața bisericii gr-cat. Cu deosebită stimă *Radu Urs*.

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub aceasta numire de câți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuințeze acest săpun, numai ca să-i tindă mână de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugos în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Nu-i nimeni bolnav, dacă întrebuințează balzumul regesc** renumit al farmacistului Grosz Nagy Ferencz din Debreczen, ce vindecă pe ori cine de dureri de cap, podagră, dureri de dinți și de șele.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxelles cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1.20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chimic a lui Vilmos B. Debreczen.

— **Trece drept senzație** pepinieria de iarnă din Nagy-Ösz (comitatul Torontal) ale cărei plantații sunt cercetate an de an de proprietari și agricultori, ca să învețe modul șor de cultivare și să-l folosească la viile lor. Fiecare proprietar de vie care vrea o viță sănătoasă și bună și-o câștigă din acest loc. Prețuri curente cu ilustrații, în limba română, maghiară și germană se trimit gratuit fiecărui.

Ultime știri.

București, 29 Martie. În ședința de azi a Camerii și Senatului s'a cetit decretul regal prin care sesiunea corpurilor legiuitoare este închisă. Regele în cuvinte calde mulțumește reprezentanților naționali pentru strălucita dovadă de solidaritate ce au dat în fața primejdiei, dând la o parte resentimentele și unindu-se pentru binele țării. Reprezentantii s'au despărțit aclamând patria și pe regele.

Economie.

Arad, 30 Mart. 1907.

Izvoare pentru procurare de mărfuri indigene. Ministrul de comerț Kossuth Ferencz a îndrumat Muzeul Comercial din Budapesta să

întocmească un catalog al izvoarelor de unde se pot procura mărfuri indigene și să-l dea publicității. Catalogul acesta va cuprinde lista tuturor fabricelor, întreprinderilor industriale, reuniunilor de industrii manufacturiere și de artă care nu lucrează exclusiv pentru trebuințele locale, cu indignarea mărfurilor și a capacității lor de exportare. Catalogul va publica în ordine alfabetică amănunțit toți articolii industriali câți se confecționează în patrie, indicând numele fabricii unde se produc. Catalogul va apare în 10.000 de exemplare și se va trimite gratuit autorităților și instituțiilor publice. Muzeul Comercial a început deja lucrările pentru întocmirea catalogului și va lansa cât mai curând liste de întrebări. Roagă însă și pe calea aceasta pe industriașii interesați, că încât doresc să fie luați în catalog să s'adreseze Muzeului Comercial (Kereskedelmi Muzeum. Budapesta V Akademia-utca 3.) cât mai curând.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 29 Martie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grân pe Aprilie 1907 (50—kg.)	7.78—7.79
Secară pe Aprilie 1907	6.56—6.57
Ovăs pe 1907	7.79—7.80
Cucuruz pe Maiu 1907	5.32—5.33
Grâu pe Octomb. 1907	8.16—8.17

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7.85—7.86
Secară pe Aprilie 1907	6.53—6.54
Ovăs pe Aprilie 1907	7.77—7.78
Cucuruz pe 1907	5.33—5.34
Grâu pe Octomb. 1907	8.20—8.21

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Piața din Aradul nou.

500—600 mm. Grâu	7.—7.20
400—500 " Cucuruz	4.55—4.65
Semnare nominală, Ovăs	6.20—6.30
" " Orz	5.80—9.—
" " Secară	5.50—5.60

Prețurile în coroane, per kgr.

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

Află aplicare

doi culegători tipografici

pe lângă leașa minimum

la tipografia „Tribuna“, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

Ce este de neînțeles

și mai mult de condamnat decât ca simțindu-se cineva bolnav, să nu facă nimic spre însănătoșirea sa. Lucrul cel mai mic i-se pare greu și începe a pierde curagiul de viață. Aci este stomacul cel mai bun, *Emulsiunea lui Scott* preparată din untură de pește medicinală, var și natron, fosfor și care întărește corpul și sistemul nervilor. Părțile constitutive ale Emulsiunii lui Scott sunt din cele mai bune calități un mijloc de nutriție neîntrecut, care produce curând forță de viață.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

EMULZIUNEA lui SCOTT,
se află în fie-care apotecă.

Prețul unui flacon original G. 2.50

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaș

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
Gajuszpudr.

Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁG!

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințezi

pomada Hajduság,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimit numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți recomandă și comandă pacienților lor

Balzumul regesc

contra podagrei și a reumei,
recunoscut mai bun medicament de în-
treaga lume.

Védjegy.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că am inventat un medicament, unicul, ce nu-l stricăciose pentru pielea feței.

Știind că toate alifile de până-acum pentru înfrumusețarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succedat, se inventez un medicament nestrăicăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fáy e unica nestrăicăcioasă contra **pistruiilor, jubriților și alte boale de piele.**

Crema Fáy dealătură ori ce **beșicătură, peclugul și ori ce pată.**

Crema Fáy face să dispară **sâmbururile, fața pielii o face mai fină și mai curată.**

Crema Fáy nu conține nici **plumb** nici **mercurul**, și astfel nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține materii **unsuroase**, e în formă de **spumă**, cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și **ziua**, deoarece nu conține **unsuroare** și **suplimente** bine poudra.

Un borcan de **CREMA FAY** 1 cor. Săpunul **Crema Fáy**, regele săpunurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-și schisă nrul 8, roșie nrul 12 și roșie închis nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numeri. Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără se observa însă. — Uu borcan 4 cor.

Apă de pistrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun de fieră pentru această apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu inaspresțe părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a astmei). — Iarna îndeosebi pe vremea, când e noros mulți suferă din **tusă, respinare neregulată, astmă, nădușală** etc. Aceste boale îl istonesc pe om în un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează **Picturile Senega pentru piept.** Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție »Coloniale«. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindecă pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate periodică, la dureri acuse și la răceli de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Frecând gingivale cu ele, durerile de dinți provenite din ori ce cauză, încetează la moment. O sticlă 70 de fil.

FARMACIA

GROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.

Comandele pentru liferarea se face cu reîntoarcerea poștei în întreaga țară.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colț).

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru“.

băcănă sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Recomandă

Azi

și în Sâmbăta viitoare

Bere proaspătă

SALVATOR

de München Paulanerbräu.

Schuch Ferencz

proprietarul berăriei „MILLENIUM“.

Fabrica lui

Luca K. Alexievits,

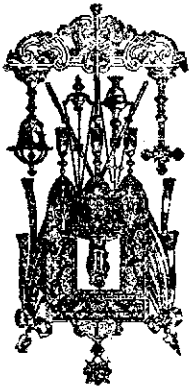
pregătitor de haine preoțești

UJVIDÉK

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de recvizite și haine preoțești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sfinte legate foarte frumos cu aur și mătăasă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântului lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

P. J

Avem onoare a anunța prea on. public și mult stimaiilor nostri mușterii, că din cauza măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am avut-o mai mult de 25 de ani în Piața Andrassy nr. 20, în palatul Fischer Eliz.

în strada Jozsef főherczeg nr. 11. casa MULLER (colț cu strada Karolina).

Din cauză, că avem un local închiriat cu mult mai ieftin ca cel de până acum suntem în plăcuta poziție de a servi pe on. noastră cliență cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea on. public asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate cele de lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui comande și semnăm

cu cea mai mare stimă:

Kilényi G. és T-sa

La plumbul vântat — József főherczeg-ut nr 11.

ANUNȚ.

Subsemnații mătresti zidari provăzuți cu atestate de întreprinzători la efeptuirea

edificărilor de biserici, școale și a altor zidiri

cu stimă ne recomandăm atențiunei p. t. public și-l rugăm pentru patronare.

Giula, la 25 Martie 1907.

Preastimători:

Petru Pomucz
Petru Ghiș
Ioan Cohán.

Aruncă în foc

gulerile și mangetile

întrebuințate și cumnăra numai cele făcute

din **celuloid**, ce în privința calității și a erutării sunt indispensabile pentru fiecare domn. În toată vremea mare asortiment de modele de rămașițe din celuloid albe și colorate, — și cataloage trimit gratuit. — Cu stimă:

Lauritz Ferencz

pregătitor de gulere și mangete din celuloid

Timișoara-Jozefin, strada Csillag nrul 17.

Legătoare de ciorapi

ARAD

Andrassy-ter nr. 20.

(Palatul Fischer Eliz).

Stă la dispoziția p. t. publicului.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. În special

Croitorie pentru preoți.

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Își recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

— — Prețuri solide. — —

Avis!

Tuturor abonenților „Cantorului Bisericesc“, le aduc la cunoștință, că opul acum se află sub tipar și abiă la vară va apărea de sub tipar, deoarece opul să extinde pe aproape 50 coale de tipar; e ușor de înțeles, de ce nu poate fi mai în grabă gata? Cei cari până acum nu s'au abonat la acest op atât de valoros, sunt rugați a se abonă cât mai în grabă pentru a să putea hotărî definitiv numărul exemplarelor tipărind.

Prețul de exemplar broșat 8 cor; legat în pânză frumos aurit 10 cor. legătură de lux 14 cor. în pele. Cei neabonați vor solvi 2 coroane mai mult. Abonați se consideră acei domni, a căror nume va apărea în conspect la finea opului.

Abonamentele se fac la dl G. Bujigan inv. în Déliblat (Temes m.).

Nou

atelier de modă pentru pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că *am deschis*

atelier de modă pentru pălării de dame în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

În magazinul atelierului meu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincă le execut cu cea mai mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA

ARAD, strada Deák Ferencz Nr. 2.

Se caută

un blănar,

(Kürschner)

ca conducător a unei căciulării.

Aplecarea e anuală, sigură existență. Ofertele cu pretenziunile reflectantului au să se trimită sub „blănari“ la redacțiunea acestei foi.

Numai reflectanți serioși se iau în considerare.

— Premiat cu medalia de aur. —

MILAN PETKO-PAVLOVITS
Versecz (In casa proprie. Lângă palatul episcopal.)

Țesătorie artistică și atelier de desen pentru scopuri bisericesti și casnice. — Țesătorie de icoane sfinte și pictură cu acul.

Ođajii, stihare, baldachine, „Gjolgj“, brouri de lăcă pentru preoți Cer. 2*60 franco.

Icoane sfinte în stil oriental prima calitate în toate mărimile.

Batiste, fețe de masă etc. cu chipuri istorice românești ca: Horea, Cloșca și Crișan, Mihai Viteazul, Neagoe Basarab, Bogdan Vodă, Mihai la Călugăreni cu versuri. Articole desenate și țesute, toate cu prețuri foarte reduse. Articolele acestea nu trebuie să lipsească din nici o casă românească.

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că în Arad, strada Weitzer János nr. 10 (casa dr. Robitsek)

am deschis

un salon

unde **toilette** bune și pregătesc foarte elegante de stofe engleze și franceze cu prețurile cele mai moderate. Experiențele atât eu cât și femeia mea am câștigat în orașe mai mari.

Totodată aduc la cunoștința onor. public, că în salonul meu se poate învăța a croi modern în cel mai scurt timp.

Cerând sprijinul onor. public, sunt

cu stimă: **Weisz Samu**, croitori de haine femeiești.

Se primesc fete cu plată și învățăcele.

AVIS

Hotel „Vulturul negru“

Proprietariu:

IGNATIE PAȘCA

21 chilii cu mobile noi dela 60 cr. în sus.

RESTAURANT.

Mâncări bune și eftine.

Papricaș de pește.

Rog spriginul onoratului public.

Tramvayul vine până la hotel.

Telefon 101. Telefon 101.

Kovács és Polgár

● LUGOS ●

Fabrică de ciment, întreprindere de zidiri de beton și beton de fer.

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin țevi de ciment în toată mărimea pentru traverze, poduri și canale; mai departe șghiaburi (vălai) de ciment de fer pentru comune, domenii și particulari, trepte de piatră artificială, ciment și imitație de marmoră, stâlpi pentru garduri de beton, plăci de ciment simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lucrări de beton, beton de fer și lucrări de asfalt, mai departe coporișuri à la Erernit și tot felul de lucrări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros și cu detail: Cement portland și roman de Beocsini, var, gips, trestie de stucatură, cătran, carbolineum, cărămizi și material rezistentă focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminaru.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilage la fluvii, — trepte, balcoane, și pentru bănci. —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scâlzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de tuburi de piatră smălțuită.

TELEFON Nr. 87.

NEMECSEK VINCZE Szeged Valéria (palatul dr. Oold-schmiedt)

Au **bicicilele** cele mai bine sosit fabricate.

Mă rog a-mi visita depositul, este isvorul cel mai bun de cumpărat în părțile constitutive și **șumi**, email luciu și nielatură cu preț moderat, **mașini de cusut Siner** și mașini pentru măiestri. În atelierul meu mechanic fac tot felul de articli de bransa aceasta și anume: **puști**, mașini grăitoare, mașini de brodat, ustensilli artistice pentru ingineri și medici, lucruri de arthopedie și de tehnica electrică, telegrafuri de casă și orice fel de transformări.

Se pot cere și solviri în rate.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

OPURI și BROȘURI

FOI PERIODICE

INVITĂRI
BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori
BILANȚURI
ANUNȚURI FUNEBRALE

● Tot felul de lucrări tipografice ●

atingătoare de această branșă

PROGRAME
BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori
ADRESE
BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA”

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURRENTURI
în ori-ce limbă
NOTE
STATUTE • LIBELE
CIRCULARE

● Diferite tipărituri pentru bănci ●

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate
MENU
PLICURI CU FIRMA
OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

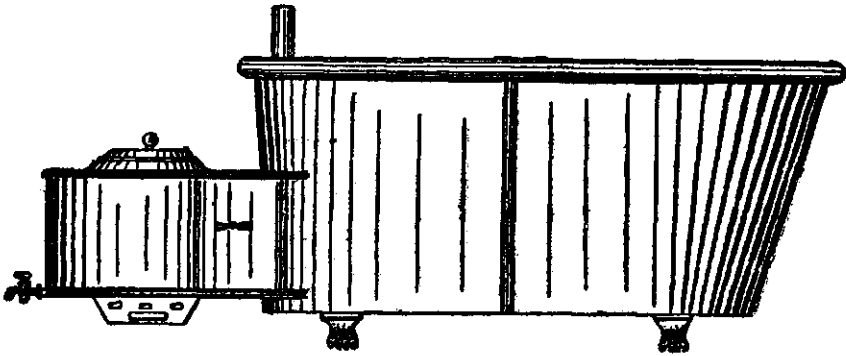
Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE

Wiesel Adolf
BUDAPEST

Cancelarie și prăvălie:
VI. ker., Váci-körút 47. sz.

Încălzitoare momentane brevetate
reg. ung., vane antocalorice, sicriuri
de gheață, bidete, closete pen-
tru odăi etc.
— Fabricare de vane cu încălzitoare și
sicriuri de gheață brevetate

Ultoi de vie.

Colonia agricolă **HÁMORY** de ultoi de vie din Arad

îlterează

ultoi cu rădăcină lemnoasă

solu curat ultoit pe Riparia-Portalis, de prima
calitate, ultoi de rădăcină bogată pentru vin
și delicată în calitatea cea mai bună — și

● **în orice cantitate.** ●

Deslușiri detaiate despre prețuri poți primi bucuros

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz. Telefon: 229.

Preții și învățătorii primesc 5% rabat din prețuri.

Cine e bolnav!!

Oleul-Reuma de Balle-Ercu-
lano a lui **Dr. Arányi**
foarte renumit, ce n'ar trebui să lipsească din nici o casă necondiționat și
cu siguranță vindecă

! reuma, cursoarea și podagra. !

Este recomandabilă la durere de mână, spate, pept, șele, lovitură, silă, scrân-
țitură, durere de urechi, tuit de urechi, durere de cap și dinți. Provăzut
cu îndrumare pentru întrebuințare punctuală. — Prețul unei sticle 2 coroane.
Sticlă de probă 1 coroană. Să fim de băgători de samă la numele lui
Dr. Arányi! Ori ce altele sunt falsificări tendențioasă. — Se poate că-
păta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, Hódmezővásárhely, Fő-tér.

La comanda prin poște pentru expediție și ladă se compută
40 fil. La comandă mai mare de
6 coroane pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuielă
în caz de trimitere înainte a sumei.

Firele de păr cărunt

își redobândesc adevărata culoare dacă în trei zile întrebuințăm

RESTORER-ul de păr a lui **BALLA**

Garantez pentru nevinovăția și efectul ce-l are.
Prețul unei sticle 2 cor., sticlă de probă
cor. Să ne ferim de imitațiuni. Se poate
căpăta la pregătitorul: Balla Sándor, far-
macist în Hódmező-Vásárhely.

Față frumoasă!

acum acesta e unicul cel mai remarcabil, reau-
pstrui, bube, pete de ficat etc. dispare. Proba și
de Cremă de vioarea de a lui Balla
1 cor., o bucată de săpun de 60 fil.
Balla Sándor, farmacist Hódmező-Vásárhely.

Dame!

Frumseță vecinică!

putem dobândi, dacă întrebuințăm Crema de vioarea (Ibolyka) a lui Balla. Dintre toate mijloacele cosmetice de până
și premiul. Redă frumseță timitoare, piele curată, labă strălucitoare. Ori-ce infecțiune a pielii, pustule, bube, pete de ficat etc. dispare. Proba și
uscata, pentru întrebuințarea ziua 1 cor. O sticlă mare de apă pentru față 1 cor. Pudră în culoare albă, roză și galbenă, prețul 1 cor., o bucată de săpun de 60 fil.
sa ne ferim de imitațiuni, adevărat e numai a farmacistului BALLA, și se poate căpăta numai la pregătitorul
Balla Sándor, farmacist Hódmező-Vásárhely.

Astma

suferinzii de respirație grea cari nu pot dormi și să se culce, căci
se înădușe, cine nu poate să se urce pe scări sau munți, căci
le stă respirația, cari sufăr de bătăre de inimă, abea putând suferi
caldura, pentru aceia adevărata mântuire vine dela *praful Astma*
pregătit de dr. Némethy La comandă se recere și etatea
Un borcan 5 cor La boale învechite, borcan dublu 9 cor

Se poate căpăta numai **BALLA SÁNDOR,** Hódmezővásárhely.
în farmacia —

D-șoare!

Cine e bolnav!

La moment alină și necondiționat vindecă tuse, respirație grea și durere de cap

**SIRUPUL DE MUNTE
PENTRU PIEPT**

A FARMACISTULUI BALLA

renumit, recomandat de medici și care face cel mai bun efect.

La moment împedecă tuse convulsivă, tuse măgărească, durere de piept, greaua
respirație, astma, trocnă, ferbințeală și regușală.

SIRUPUL DE MUNTE PENTRU PIEPT a lui BALLA descris mai sus se aduce
în circulație în două forme.

Numai pentru cei în etate și pentru copii de 12 ani în sus. Zilnic câte 4 linguri.
La copii de 12 ani în sus tot așa. Prețul 2 coroane.

Numai pentru copii de 12 ani în jos. Zilnic 4—5 lingurițe. Prețul 1-20 cor.
Îndrumări de trebuințare alăturăm.

Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, H.-M.-Vásárhely, Fő-tér.

LA COMANDE PRIN POȘTE pentru expediție și ladă se comandă 40 fil. La co-
mandă mai mare de 6 cor. pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de chel-
tuielă în caz de trimitere înainte a sumei.

—11